

**НИЙТИЙН ӨМЧИЙН ХУУЛЬ /ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГА/-ИЙН
ТӨСӨЛ БОЛОН ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛИЙН ТӨСЛҮҮД,
УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСЛҮҮДИЙГ ХЭЛЭЛЦЭХ ЭСЭХ
ТАЛААРХ ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2025 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Ш.Бямбасүрэн

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2025 оны 06 дугаар сарын 29-ний өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Нийтийн өмчийн хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэх эсэх асуудлыг Эдийн засгийн байнгын хороо 2025 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Нийтийн өмчийн хууль батлагдсанаар төрийн болон орон нутгийн өмчийн төрөл, хөрөнгийн ангилал, өмчлөх эрх болон өмчийн удирдлага хэрэгжүүлэх субъектын чиг үүрэг, үйл ажиллагааны үндэслэл, журам тодорхой болж, төрийн болон орон нутгийн өмчийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах, хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах, үр ашиг, үнэлгээг нэмэгдүүлэхэд эерэг нөлөө үзүүлнэ гэж төсөл санаачлагч үзжээ.

Түүнчлэн төрийн болон орон нутгийн өмчийн үр ашигт байдлыг дээшлүүлж, хөрөнгийг бүрэн бүртгэж, өмчлөх эрхийг баталгаажуулснаар төрийн өмч нэрийн дор хэн нэгэн эрх мэдэлтэн, албан тушаалтан хувьдаа шамшигдуулах, зүй бус үйлдэл гаргахаас сэргийлэх, улмаар төрд итгэх олон нийтийн итгэлийг нэмэгдүүлэх боломж бүрдэнэ гэж уг хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

Зардлын тооцооллын хувьд тус хуулийн төслөөр хувь хүн, хуулийн этгээдэд ямар нэгэн нэмэлт үүрэг хүлээлгээгүй тул хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой тэдгээрээс нэмэлт зардал шаардахгүй гэж үзжээ. Иймд энэхүү ажлын хүрээнд иргэн, хуулийн этгээдэд үүсэх зардлын тооцоолол хийгдээгүй байна.

Харин төрийн байгууллагад шинээр хүлээлгэсэн зарим чиг үүрэгтэй холбоотойгоор шинээр үүсэх тодорхой зардлыг тогтоож, түүнийг хялбарчлах боломжтой эсэх талаар дүгнэлт хийж, боломжит хувилбарыг санал болгоно үзжээ.

Хуулийн төслийг d.parliament.mn цахим сайтад байршуулж иргэд, олон нийтийн саналыг авч байна.

Эдийн засгийн байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн П.Сайнзориг Нийтийн өмчийн хуулийн зохицуулалт, тодорхойлолтын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Соронзонболд төрийн болон орон нутгийн өмчийн нийт 5484 хуулийн этгээд бүртгэлтэй байгаа бөгөөд энэ хуулийн төсөл батлагдсанаар хэрхэн өөрчлөлт орох, нийтийн болон шашны өмчийн харилцааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн А.Ундраа хуулийн төсөлд тогтвортой хөгжлийг хангах чиглэлээр ямар заалт тусгагдсан талаар, нийтийн өмчийн барилга байгууламжийн ашиглалтын зардлыг бууруулах чиглэлээр ямар алхмууд хийгдэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Номинчимэг Иргэний хуульд заасан “олон

нийтийн өмч” гэсэн тодорхойлолтын талаар, үүнийг энэ хуульд тусгаагүй талаар, сум, дүүргийн олон нийтэд нээлттэй байгууламжуудын өмчийн удирдлага, менежментийг уг хуульд хэрхэн тусгагдсан талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхай олон нийтийн өмчийн тухай ойлголт, орон нутгийн оролцооны талаар, төрийн өмчит компаниудын хувьцааг зах зээлд гаргах зохицуулалтыг хуульд хэрхэн тусгасан талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ш.Бямбасүрэн төсөлд яагаад орон нутгийн эрх мэдлийг хумьж тусгасан талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Бадамсүрэн өмч хувьчлалаар хувьчлагдсан барилга, байгууламжийн байршлын талаар гаргасан судалгаа байгаа эсэх, төрийн нийтийн өмчийг ашиглаж үйл ажиллагаа явуулж байгаа уул уурхай, газрын тосны компаниуд өмчлөлийн хэлбэрээс үл хамаараад худалдан авах ажиллагаагаа ил тод, нээлттэй зарладаг болох зохицуулалтыг энэ хуулийн төсөлд оруулсан эсэх талаар төсөл санаачлагчаас асуулт асууж, хариулт авлаа.

Мөн Улсын Их Хурлын гишүүн П.Сайнзориг нийтийн өмчийн талаарх зохицуулалтыг боловсронгуй болгох, төрийн болон орон нутгийн өмчит компанийн асуудлыг энэ хуулийн зохицуулалтуудтай уялдуулах чиглэлээр Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын ахалсан Төрийн болон орон нутгийн өмчит компанийн бүтээмж, ил тод байдал, засаглалыг сайжруулах тухай хуулийн төслийг байнгын хороо, чуулганы хэлэлцүүлэгт бэлтгэх үүрэг бүхий ажлын хэсэгт энэ төслийг хариуцуулан ажиллуулах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхай хуулийн төслийг Байнгын хороо, чуулганы хэлэлцүүлэгт бэлтгэх үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулж, хуулийн зохицуулалтуудыг холбогдох бусад хууль дахь ойлголтуудтай нийцүүлэх талаар саналаа илэрхийлсэн болно.

Байнгын хорооны хуралдаанаар хууль, тогтоолын төслийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэхийг дэмжих эсэх асуудлаар санал хураалт явуулахад:

Нийтийн өмчийн хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төслийг 64.3 хувь;

Хамт өргөн мэдүүлсэн:

- 1.Нийтийн өмчийн хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 2.Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 3.Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 4.Банкны салбарын тогтвортой байдлыг хангах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 5.Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 6.Газрын тосны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 7.Генетик нөөцийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 8.Геодези, зураг зүйн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 9.Гүйцэтгэх ажлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 10.Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
- 11.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;

12. Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
13. Засгийн газар дахь хяналтын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
14. Кибер аюулгүй байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
15. Кино урлагийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
16. Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
17. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 57.1 хувь;
18. Музейн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
19. Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
20. Номын сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
21. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
22. Ойн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
23. Өрийн удирдлагын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
24. Соёлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай;
25. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
26. Төрийн албаны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
27. Төрийн аудитын тухай хуульд өөрчлөлт оруулалт тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
28. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
29. Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
30. Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
31. Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
32. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
33. Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 57.1 хувь;
34. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
35. Цөмийн энергийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
36. Шилэн дансны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;
37. Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 57.1 хувь;
38. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3 хувь;

39.Эрүүл мэндийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 64.3
40.Эрчим хүчний тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 57.1
хувь;

41.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн төслийг хүчингүй
болсонд тооцох тухай хуулийн төслийг 57.1 хувь;

42.“Хууль баталсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай”
Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг 64.3 хувь;

43.“Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг
шинэчлэн батлах тухай” Тогтоолын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах
тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг 64.3 хувийн саналаар тус тус
хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжиж, хууль, тогтоолын төслүүдийг
Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх нь зүйтэй гэж
үзлээ.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Нийтийн өмчийн хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөл болон хамт өргөн
мэдүүлсэн хууль, Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийг хэлэлцэх эсэх талаарх
Эдийн засгийн байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг
Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Р.СЭДДОРЖ